

İsm-i Mefûl

العقل صديق مقطوع والهوى عدو متبوع

İsm-i mefûl fiilden türeyen ve bir iş veya eylemin etkisinde kalan varlığı gösteren sıfat anlamlı addır. Vezni ve örneği aşağıdaki gibidir:

VEZNİ	ÖRNEĞİ
مَفْعُولٌ	مَكْتُوبٌ

Aşağıda bazı ism-i failer yer almaktadır. Bunların okunuşlarını ve anlamlarını inceleyiniz.

Bilinen	مَعْلُومٌ	←	عُلِمَ	Bilindi
Terk edilen	مَتْرُوكٌ	←	تُرِكَ	Terk edildi
Gönderilen	مَبْعُوثٌ	←	بُعِثَ	Gönderildi
Kaldırılan	مَرْفُوعٌ	←	رُفِعَ	Kaldırıldı
İbadet edilen	مَعْبُودٌ	←	عُدِدَ	İbadet edildi
Yardım edilen	مَنْصُورٌ	←	نُصِرَ	Yardım edildi
Yaratılan	مَخْلُوقٌ	←	خُلِقَ	Yaratıldı
Zulmedilen	مَظْلُومٌ	←	ظُلِمَ	Zulmedildi
Lanetlenen	مَلْعُونٌ	←	لُعِنَ	Lanet edildi
Anlaşılan	مَفْهُومٌ	←	فُهِمَ	Anlaşıldı
Kesilen	مَقْطُوعٌ	←	قُطِعَ	Kesildi
Kabul edilen	مَقْبُولٌ	←	قُبِلَ	Kabul edildi
Öldürülen	مَقْتُولٌ	←	قُتِلَ	Öldürüldü
Yenilen	مَغْلُوبٌ	←	غُلِبَ	Yenildi
Bilinen	مَعْرُوفٌ	←	عُرِفَ	Bilindi
Taşınan	مَنْقُولٌ	←	نُقِلَ	Taşındı

İsimlerin müennes, müsennâ ve cemî vezinleri hakkında daha önceden verilen bilgiler ism-i mefûl için de geçerlidir. Bunun yanı sıra müennes kipinde cemi teksir olarak مَفَاعِلٌ vezninin

de kullanıldığı görülür. Örneğin مَعْلُوم ism-i mefulünün müennes kipinde cemi teksir olarak مَعَالِم (bilinenler/öğreteler) kelimesinin kullanılması gibi.

İsm-i Mefûlü Tanıma, Okuma ve Anlama Yöntemleri	
Tanıma yolu	İsm-i mefulün vezninde, kelimenin başında kelimenin aslından olmayan bir mîm harfi ve aynel-kelime ile lâmel-kelime arasında yine kelimenin aslından olmayan bir vâv harfi bulunur.
Okuma stratejisi	İsm-i meful veznindeki bir kelimenin ilk harfi olan mîm, fetha harekelidir. Fâel-kelime sâkin, aynel-kelime dammeli ve peşinden gelen zâid vâv harfi sâkindir. مَقْتُول gibi. Kelime müennes, müsennâ veya cem-i sâlim ise bu kalıplar için daha önceki derslerde anlatılan okunuş kuralları ism-i meful için de geçerlidir. مَقْتُولَاتٌ - مَقْتُولَتَانِ - مَقْتُولَةٌ - مَقْتُولُونَ - مَقْتُولَانِ gibi.
Anlama-anlamlandırma yöntemi	İsm-i mefuler bir iş veya eylemden etkilenen varlığı gösterir. مَقْتُول denildiğinde öldürme eylemine maruz kalan kişinin sıfatı/niteliği/adı anlaşılır ki bunun dilimizdeki karşılığı “öldürülen”dir. مَعْلُوم denildiğinde ise bilme eyleminin kendisi hakkında gerçekleşen “şey” akla gelir. Bunun dilimizdeki karşılığı “bilinen”dir.

ALİŞTIRMALAR

(1) Aşağıda bulunan ism-i fâil kalıbındaki kelimeleri harekeleyiniz.

معروف	-	معلوم	-	متروك	-	مبعوث	-	منصور	-	محفوظ
مقتول	-	مكتوب	-	متبوع	-	معمول	-	مفتوح	-	معبود
مخلوق	-	مظلوم	-	مقطوع	-	مقبول	-	منقول	-	مغلوب
معروفة	-	معلومة	-	متروكة	-	مبعوثة	-	منصورة	-	محفوظة
مقتولة	-	مكتوبة	-	متبوعة	-	معمولة	-	مفتوحة	-	مخلوقة
مخلوقات	-	مظلومون	-	مقطوعات	-	مقبولتان	-	منقولان	-	مغلوبة

(2) Aşağıdaki kelimelerin Türkçe karşılığını yazınız.

.....	:	متبوع	:	مرزوق
.....	:	معبود	:	متروك
.....	:	معلوم	:	مظلوم
.....	:	معمول	:	مبعوث
.....	:	مغلوب	:	منصورة
.....	:	مقطوع	:	معروفة
.....	:	مكتوبات	:	مقتول
.....	:	منصورون	:	مفتوح
.....	:	ملعونة	:	مخلوق
.....	:	محفوظات	:	مرفوعة
.....	:	مخلوقون	:	محمول
.....	:	معالم	:	مسروق